

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **M. B.**, zast. Mgr. Liborem Holemým, advokátem, se sídlem Meziříčská 774, Rožnov pod Radhoštěm, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 10. 2007, č. j. 34 Cad 124/2007 - 9,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupci žalobkyně Mgr. Liboru Holemému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 1600 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 31. 10. 2007, č. j. 34 Cad 124/2007 - 9, odmítl podání žalobkyně ze dne 5. 6. 2007 proti rozhodnutí žalované č. X, ze dne 24. 5. 2007, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

V odůvodnění soud uvedl, že podáním doručeným soudu dne 30. 8. 2007 se žalobkyně odvolala proti rozhodnutí o „*pridání invalidního důchodku*“, z podání žalované soud zjistil, že podání směřuje proti jejímu rozhodnutí ze dne 24. 5. 2007, č. X. Soud žalobkyni vyzval, aby sdělila, zda míní podat žalobu proti rozhodnutí žalované. Žalobkyně na tuto výzvu nereagovala (její sdělení ze dne 13. 9. 2007 podle soudu vady neodstranilo), proto ji soud usnesením ze dne 20. 9. 2007, č. j. 34 Cad 124/2007 - 8, vyzval, aby do patnácti dnů ode dne jeho doručení doplnila a upřesnila své podání a zároveň žalobkyni poučil, že neodstraní-li ve stanovené lhůtě vady, jejichž odstranění soud nařídil a jež brání věcnému vyřízení podání, bude její podání odmítnuto.

Žalobkyně své podání ve stanovené lhůtě nedoplnila a nepřipojila požadované rozhodnutí. Krajský soud uzavřel, že podání neobsahuje všechny náležitosti uvedené v § 71 s. ř. s. a tyto vady nebyly ve stanovené lhůtě odstraněny. Podle soudu nebylo možno pro tyto nedostatky v řízení pokračovat, proto podání ve smyslu § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítl.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) odvolání, které krajský soud považoval za včasnou kasační stížnost. V tomto podání stěžovatelka vyjádřila nesouhlas s rozhodnutím, že jí nepatří invalidní důchod, poukázala na svůj nedostatek financí a požadovala odeslání na další lékařské vyšetření.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 2. 1. 2008, č. j. 34 Cad 124/2007 - 18, ustanovil zástupcem stěžovatelky pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Libora Holemého, advokáta.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka namítala nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení a nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí podání. Konstatovala, že je zřejmé zejména z jejího vyjádření ve slovenském jazyce, že stěžovatelka nepochopila obsah sdělení a usnesení soudu, která pro ni mají zásadní význam. Zdůvodnila to tím, že písemnosti ze strany soudu nebyly zaslány v mateřském jazyce stěžovatelky, ale v jazyce českém, ani stěžovatelce nebyl ustanoven tlumočník či zástupce. Stěžovatelka se tak dostala do nerovného postavení vůči účastníkovi, který je českým subjektem. Stěžovatelka nebyla dostatečně poučena o svých procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném, aby v řízení neutrpěla újmu, přičemž ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti nemůže tuto vadu zhojit. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 625/2005, www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud proto považoval za důvod podání kasační stížnosti důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že podáním ze dne 5. 6. 2007, doručeným žalované dne 8. 6. 2007, označeným „*Odvolanie na rozhodnutí o pridání invalidného dôchodku*“, stěžovatelka zpochybnila přístup posudkového lékaře ve Frýdku Místku, uvedla, že na Slovensku dostala invalidní důchod 900 Sk a za tyto peníze nedokáže vyžít. Stěžovatelka uzavřela, že by byla vděčná, „*keby ste s tým niečo urobili*“. Toto podání žalovaná dne 30. 8. 2007 postoupila Krajskému soudu v Brně.

Krajský soud v Brně přípisem ze dne 5. 9. 2007, č. j. 34 Cad 124/2007 - 5, stěžovatelku poučil, že žalovaná nemůže sama své rozhodnutí přezkoumat a možný je pouze soudní přezkum,

proto bylo její podání postoupeno soudu. Soud současně stěžovatelku vyzval, aby do patnácti dnů od doručení přípisu sdělila, zda míní podat žalobu proti rozhodnutí žalované. Pokud ano, vyzval soud stěžovatelku, aby označila rozhodnutí, proti kterému se odvolává, důkazy a učinila návrh rozhodnutí soudu. Krajský soud rovněž stěžovatelku poučil, že jí na návrh může ustanovit zástupce, jímž může být i advokát, jehož hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát.

V podání ze dne 13. 9. 2007, označeném „*Odvolanie obľadom posudku*“, stěžovatelka uvedla: „*Chcela by som vedieť, prečo ste mi nepriznali invalidný dôchodok*“. Konstatovala, že má odpracováno přes 20 let a přiznanou nemoc z povolání, na Slovensku dostala 950 Sk důchodu s tím, že „*zvyšok mi mate dať vy*“. Stěžovatelka zdůraznila, že se nemá na Slovensku za co léčit, do práce přijímají jen zdravé lidi a ona už nezvládá tolik pracovat. Dále uvedla: „*Chcela by som od Vás radu čo mám robiť až mi priznate starobny dôchodok, aby som mala za čo žiť a liečiť sa*“. Stěžovatelka podotkla, že již od roku 2001 nedostává příspěvek za nemoc z povolání, a uzavřela: „*Tak sa obracam na Vás z nadejou, že mi poradíte čo ďalej*“.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 20. 9. 2007, č. j. 34 Cad 124/2007 - 8, stěžovatelku vyzval, aby ve lhůtě patnácti dnů od doručení usnesení doplnila a upřesnila své podání tak, aby bylo patrné proti komu směřuje, bylo označeno rozhodnutí správního orgánu, které stěžovatelka napadá, byl označen napadený výrok rozhodnutí, byly doplněny žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje stěžovatelka napadený výrok rozhodnutí za nezákonný nebo nicotný, byly uvedeny důkazy, které stěžovatelka navrhuje provést k prokázání svých tvrzení, byl učiněn návrh výroku rozsudku a byl připojen stejnopis napadeného rozhodnutí. V odůvodnění soud uvedl, že stěžovatelka je povinna především řádně označit napadené rozhodnutí (o nároku rozhoduje žalovaná), uvést výrok rozhodnutí, který napadá (je třeba upřesnit, zda byl stěžovatelce odňat, případně nebyl přiznán, částečný či plný invalidní důchod). Stěžovatelka dále vytyčí žalobní body a definuje, v čem spatřuje nezákonnost napadeného rozhodnutí, zda v nedostatečném zjištění svého zdravotního stavu či v chybném posudkovém zhodnocení, a přitom vylíčí rozhodující skutečnosti ve věci, tedy jakého dosáhla vzdělání, v jakých profesích a po jakou dobu postupně pracovala až do vydání napadeného rozhodnutí, případně zda je vedena jako uchazečka o zaměstnání na úřadu práce. Stěžovatelka dále uvede, jakými zdravotními potížemi trpí, jejich vznik, vývoj a průběh léčby. Stěžovatelka také navrhne důkazy, které mají být v řízení provedeny, případně je ke svému podání připojí. Jedná se především o lékařské nálezy, o něž opírá svůj nárok. Nemá-li stěžovatelka příslušné nálezy k dispozici, označí přesnou adresu lékařů nebo zdravotnických zařízení, kde je možno tuto dokumentaci vyžádat. Stěžovatelka poté učiní závěrečný návrh ve věci (napadené rozhodnutí může být k jejímu návrhu zrušeno a vráceno žalované k dalšímu řízení). Napadené rozhodnutí je nutno připojit. Krajský soud rovněž stěžovatelku poučil, že neodstraní-li ve stanovené lhůtě výše uvedené vady podání, bude řízení o správní žalobě odmítnuto.

Stěžovatelka na tuto výzvu nijak nereagovala, proto krajský soud dne 31. 10. 2007 vydal napadené usnesení.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Podle § 36 odst. 1 s. ř. s. účastníci mají v řízení rovné postavení. Soud je povinen poskytnout jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu.

Stěžovatelce lze přisvědčit, že při aplikaci § 37 odst. 5 s. ř. s. musí soudy dodržovat nejen poučovací povinnost zakotvenou v tomto ustanovení, ale musí zároveň poskytovat vyzývanému účastníku řízení poučení podle citovaného § 36 odst. 1 s. ř. s. Z tohoto předpokladu pramení řada požadavků, jimž musí výzva k odstranění vad podání vyhovět, aby mohla při neadekvátní reakci vyzývaného vyvolat negativní následek v podobě odmítnutí podání.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *odstraňuje-li soud vady žaloby, potom musí žalobce vždy k odstranění těchto vad vyžvat, stanovit mu k jejich odstranění přiměřenou lhůtu a poučit jej jednak o následcích nesplnění této výzvy a jednak o tom, jak má vadu odstranit. Toto poučení přitom musí být konkrétní a diferencované v závislosti na individuální charakteristice žalobce, vůči němuž směřuje.* (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, ze dne 12. 10. 2004, publikované ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 534/2005).

Nejvyšší správní soud posoudil obsah obou výzev, které krajský soud zaslal stěžovatelce, a dospěl k závěru, že tyto výzvy - zejména druhá z nich - zcela vyhovují požadavkům, jež judikatura zdejšího soudu na tento typ úkonů soudu klade.

V první výzvě (přípis ze dne 5. 9. 2007) krajský soud stěžovatelce srozumitelně a jasně vysvětlil, jak a proč se její podání adresované žalované ocitlo u soudu, a naznačil jí, co bude třeba v tomto podání doplnit. Krajský soud současně stěžovatelku poučil o tom, že jí na návrh může ustanovit zástupce (advokáta), jehož hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát. Rovněž toto poučení je podle názoru kasačního soudu zcela srozumitelné, a proto stěžovatelka, která o ustanovení zástupce nepožádala, nemůže úspěšně namítat, že jí soud zástupce neustanovil.

Stěžovatelka po obdržení této výzvy zaslala soudu podání, které však na výzvu vůbec nereagovalo a žádnou z vad iniciačního podání neodstranilo. Toto podání považuje Nejvyšší správní soud podle jeho obsahu za žádost o radu bez sebemenšího náznaku vůle stěžovatelky vést soudní řízení proti rozhodnutí žalované.

Krajský soud proto postupoval naprosto správně, když následně vydal usnesení ze dne 20. 9. 2007, kterým stěžovatelku vyzval k odstranění vad jejího podání ze dne 5. 6. 2007. V tomto usnesení krajský soud velmi podrobně a srozumitelně popsal, jaké vady podání stěžovatelky vykazuje, a poskytl stěžovatelce dostatečný návod k tomu, jak vycílené vady odstranit. Patnáctidenní lhůta pro odstranění vad se Nejvyššímu správnímu soudu jeví být přiměřená. Krajský soud stěžovatelku zároveň poučil, že neodstranění vad ve stanovené lhůtě bude mít za následek odmítnutí podání.

Druhá výzva krajského soudu tedy jednoznačně splňuje požadavky vyslovené v rozhodnutích Nejvyššího správního soudu a odpovídá ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud současně beze zbytku splnil i svou poučovací povinnost stanovenou v § 36 odst. 1 s. ř. s.

Kasační námitku, že se stěžovatelce nedostalo dostatečného poučení o procesních právech a povinnostech, aby v řízení neutrpěla újmu, proto Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou. Poučením, která krajský soud stěžovatelce poskytl, totiž podle názoru kasačního soudu nelze nic vytknout a namítanou újmu si stěžovatelka způsobila sama, když se jasnými a jednoznačnými poučeními neřídila.

Nejvyšší správní soud dále posuzoval námitku jazykové bariéry. K této otázce soud konstatuje, že český a slovenský jazyk jsou si natolik blízké, že jejich drobné odlišnosti nemohly vést k tomu, aby stěžovatelka neporozuměla oběma výzvám soudu a v nich obsaženým poučením. Věk stěžovatelky je zárukou toho, že zažila dobu před rozdělením Československa a s češtinou se musela pravidelně setkávat. Uvedená námitka proto není důvodná, a nebyl tak dán ani žádný důvod pro ustanovení tlumočnicka.

Kasační soud doplňuje, že pokud stěžovatelka výzvám nerozuměla, měla vyvinout patřičnou aktivitu a soudu tuto skutečnost oznámit. V tomto směru je nutno k tíži stěžovatelky přičíst i fakt, že po druhé výzvě zůstala zcela nečinná, čímž krajskému soudu nedala možnost jiného postupu, než odmítnutí jejího podání. O tomto následku své pasivity byla stěžovatelka náležitě poučena.

K námitce možného nerovného postavení stěžovatelky a žalované Nejvyšší správní soud uvádí, že slovenský jazyk jako mateřská řeč stěžovatelku nijak neznevýhodňuje oproti žalované, neboť rozdíly mezi těmito jazyky jsou zanedbatelné a příslušníci obou národů se navzájem bez potíží dorozumí. V dané fázi řízení před krajským soudem, totiž ve fázi odstraňování vad iniciačního podání, pak otázka nerovného postavení účastníků nepřichází v úvahu, neboť soud komunikuje téměř výlučně s navrhovatelem, kterého vyzývá a poučuje, a nemá žádný důvod obracet se na odpůrce, kterého tak nemá možnost ani důvod jakkoli zvýhodnit.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatelka byla řádně vyzvána k odstranění vad svého podání, poučena o tom, jaké vady a jakým způsobem má odstranit, poučena o možnosti ustanovení zástupce soudem a poučena o tom, že její podání bude odmítnuto, pokud vady neodstraní. Stěžovatelka na tuto výzvu nijak nereagovala, byly tedy splněny podmínky ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. a krajský soud rozhodl správně, když podání stěžovatelky odmítl.

Nejvyšší správní soud nezjistil namítanou nezákonnost rozhodnutí krajského soudu, kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. tedy nebyl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 10. 2007, č. j. 34 Cad 124/2007 - 9, jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšné žalované v tomto stádiu řízení žádné náklady nevznikly a stěžovatelka v řízení nebyla úspěšná, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odměna ustanovenému zástupci stěžovatelky Mgr. Liboru Holemému, advokátovi, byla stanovena za dva úkony právní služby ve výši 500 Kč podle § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu týkající se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) této vyhlášky) a režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 300 Kč za každý úkon. Zástupci

stěžovatelky bude vyplacena částka ve výši 1600 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. července 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu